

Sygn. akt V ACa 113/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Alicja Fronczyk

Sędziowie: SA Aleksandra Kempczyńska (spr.)

SO (del.) Joanna Piwowarun - Kołakowska

Protokolant: sekretarz sądowy Aneta Walkowska

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego (...)z siedzibą we W.

przeciwko L. C. i D. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 sierpnia 2018 r., sygn. akt II C 568/15

1. oddala obie apelacje;

1. zasądza od L. C. i D. C. na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...)z siedzibą we W. kwoty po 4050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Joanna Piwowarun – Kołakowska Alicja Fronczyk Aleksandra Kempczyńska

Sygn. akt V ACa 113/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Fundusz Inwestycyjny (...)z siedzibą we W., pozwem z dnia 2 czerwca 2015 r., wniósł o: zasądzenie na jego rzecz od pozwanych L. C. i D. C. na zasadach odpowiedzialności in solidum kwoty 900.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z ograniczeniem odpowiedzialności D. C. do nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą nr (...), zastrzeżenie, że spełnienie ww. świadczenia przez L. C. zwalnia D. C. od obowiązku zapłaty do wysokości spełnionego świadczenia, zastrzeżenie, że spełnienie ww. świadczenia przez D. C. zwalnia L. C. od obowiązku zapłaty do wysokości spełnionego świadczenia, zasądzenie solidarnie od pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kwotą 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazano, że umową sprzedaży wierzytelności z dnia 12 września 2014 r. powód nabył od (...) BANK (...), F. ani M. (następcy prawnego (...) Bank (...) SA) wierzytelność wobec L. C., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) L. C. z tytułu umowy nr (...) (...) z dnia 4 kwietnia 2005 r. o kredyt w rachunku bieżącym, który został udzielony w wysokości 1.700.000 zł, zmieniony następnie aneksami: nr (...) z dnia 2 grudnia 2005 r., nr 2 z dnia 29 marca 2006 r., nr 3 z dnia 22 czerwca 2006 r., nr 4 z dnia 24 listopada 2006 r., nr 5 z dnia 18 kwietnia 2007 r., nr 6 z dnia 12 grudnia 2007 r., nr 7 z dnia 28 maja 2008 r. oraz nr 8 z dnia 12 maja 2009 r. Powyższa wierzytelność została zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 2.550.000 zł, ustanowioną na nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość ta stanowi własność L. C. oraz D. C. na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej. L. C. jest zatem odpowiedzialny za dług zarówno jako dłużnik osobisty, jak i dłużnik rzeczowy, natomiast D. C. odpowiada za zobowiązanie jako dłużnik rzeczowy. Wierzytelność, według stanu na dzień 27 maja 2015 r., wynosi łącznie 6.416.192,34 zł. W niniejszej sprawie dochodzona jest jedynie część wymagalnej wierzytelności wobec podzielności zobowiązań pieniężnych.

W dniu 19 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał L. C. i D. C., aby zapłacili (...) Funduszowi Inwestycyjnemu (...)z siedzibą w W. kwotę 900.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w wysokości 18.467 zł, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności D. C. do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...), a w odniesieniu do odsetek także do ich kwoty za okres ostatnich dwóch lat przed przysądzeniem własności oraz z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu albo wnieśli w tym terminie do tutejszego sądu sprzeciw.

Pozwana D. C., w dniu 13 lipca 2015 r. wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości. Wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że pozew został wniesiony przez (...) Fundusz Inwestycyjny (...)z siedzibą we W., natomiast nakaz zapłaty został wydany na rzecz innego podmiotu – (...) Fundusz Inwestycyjny (...)z siedzibą w W.. Powyższe jest wystarczające do nie wywarcia przez nakaz skutku prawomocnego wyroku wydanego na rzecz wierzyciela. Ponadto pozwana zarzuciła brak tożsamości stron umowy przelewu wierzytelności z tymi wskazanymi w pozwie oraz brak wskazania w odpisie umowy przelewu daty jej zawarcia, a co za tym idzie: nie przedstawienia zasadniczego dowodu w sprawie w postaci dowodu nabycia wierzytelności przez cesjonariusza od cedenta.

D. C. podniosła, że jedynie część (...) Bank (...) SA została przeniesiona do (...) Bank (...), F. am (...) SA Oddział w Polsce. Wierzyciel nie wykazał, aby przedmiotowa wierzytelność została przeniesiona wraz z częścią (...) Bank (...) SA na (...) Bank (...), F. lub (...) Bank (...), F. am (...) SA Oddział w Polsce, w zależności od sposobu księgowania majątku tego oddziału. Nie stanowi takiego dowodu odpis z KRS polskiego oddziału, gdyż nie ujawnia on zasad i zakresu następstwa prawnego w odniesieniu do aktywów (...) Bank (...) SA, w tym i omawianej wierzytelności, skoro na (...) Bank (...), F. am (...) SA Oddział w Polsce przeniesiono jedynie część przedsiębiorstwa banku (...) SA. Wierzyciel nie przedstawił żadnego dowodu, że zorganizowana część przedsiębiorstwa przeniesiona na (...) Bank (...), F. am (...) SA Oddział w Polsce, obejmowała wierzytelność objętą niniejszym sporem.

Pozwana wskazała również, że umowa kredytowa nigdy nie została wypowiedziana przez (...) Bank (...) SA. Roszczenie to nie jest zatem wymagalne. Zakwestionowała także wysokość roszczenia, wskazując na nieścisłości rachunkowe wskazane w pozwie. W ocenie D. C., wierzyciel sam ma problem z określeniem wysokości wierzytelności, zaś dla uzasadnienia jej wysokości powołuje jedynie wyciąg z własnych ksiąg rachunkowych oraz wyciąg z załącznika do umowy sprzedaży wierzytelności przez (...) Bank (...), F. am (...) SA Oddział w Polsce. Są to dokumenty, które nie poddają się jakiegokolwiek weryfikacji ze strony dłużnika, a są jedynie stwierdzeniami obu stron prywatnej umowy sprzedaży wierzytelności. Strony mogły do tej umowy wpisać jakiegokolwiek wartości, ale wpis taki nie może odnieść skutku do sytuacji prawnej dłużnika, dłużnik zaś zaprzecza prawdziwości wskazanej przez strony umowy wartości wierzytelności. Zwłaszcza, że w umowie sprzedaży wierzytelności wskazano kwotę odsetek 2.304.258,28, zaś w księgach rachunkowych cesjonariusza wartość ta wynosi 2.584.052,45 zł bez wskazania, na jakiej podstawie zostały

obliczone odsetki i czy obliczone one zostały według stopy odsetek karnych czy ustawowych. Pozwana podniosła wreszcie zarzut przedawnienia roszczenia.

Pozwany L. C. w dniu 24 lipca 2015 r., wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania. L. C. przedstawił analogiczną argumentację i analogiczne zarzuty jak pozwana D. C..

Pismami z dnia 11 sierpnia i 14 września 2015 r. powód podtrzymał żądanie pozwu. Odnosząc się do twierdzeń pozwanych wskazał, że w pozwie został popełniony błąd literowy polegający na podaniu nazwy poprzednika prawnego strony powodowej jako „(...) Bank (...) ani (...) spółka akcyjna oddział w Polsce” zamiast „(...) Bank (...) am (...) spółka akcyjna oddział w Polsce”, ale prawidłowa nazwa banku została wskazana w załączonych do pozwu dowodach, w tym przede wszystkim w odpisie pełnym z KRS (...) Bank (...) am (...) spółka akcyjna oddział w Polsce oraz w umowie sprzedaży wierzytelności z dnia 12 września 2014 r. Następstwo prawne wynika bezpośrednio z załączonego do pozwu odpisu pełnego KRS (...) Bank (...) am (...) spółka akcyjna oddział w Polsce oraz odpisu zwykłego księgi wieczystej nr (...).

Powód wskazał, że dochodzone roszczenie jest wymagalne i nieprzedawnione. Roszczenie jest zabezpieczone hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 2.550.000 zł, ustanowioną na nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wyżej wskazana nieruchomość stanowi własność D. C. na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej. Zgodnie z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Oznacza to, że właścicielowi wierzytelności obciążonej nie przysługuje zarzut przedawnienia i to niezależnie od tego, czy jest też dłużnikiem osobistym, czy tylko rzeczowym.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie:

1. zasądził od L. C. i D. C. na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...)z siedzibą w W. kwoty po 450.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności pozwanych jako dłużników rzeczowych do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz z ograniczeniem ich odpowiedzialności do kwoty hipoteki w wysokości 2.550.000 złotych;
2. w pozostałym zakresie oddalił powództwo;
3. zasądził od L. C. i D. C. na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...)z siedzibą w W. kwoty po 26.108,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna:

Umową kredytową nr (...) z dnia 4 kwietnia 2005 r. o kredyt w rachunku bieżącym (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. udzieliła kredytu L. C., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) L. C., w wysokości 1.700.000 zł. Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej. Kredyt ten był odnawialny, co oznacza, że kwoty pobrane, które zostały spłacone przed ostatnim dniem pobrania, mogą być przedmiotem kolejnych pobrań. Ostatnim dniem pobrania był 30 marca 2006 r.

Oprocentowanie kredytu było zmienne, ustalane zgodnie ze stawką WIBOR 1M plus 1,5 punktu procentowego. W dniu zawarcia umowy kredyt był oprocentowany w wysokości 7,87 % w stosunku rocznym. Prowizja przygotowawcza w wysokości 85.000 zł była pobierana przez bank w 3 ratach.

Zabezpieczenie kredytu stanowiły: weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, hipoteka kaucyjna do kwoty 2.550.000 zł ustanowiona na pierwszym miejscu na rzecz banku na nieruchomości, stanowiącej lokal mieszkalny

nr (...) położony w W. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą nr (...), przelew wierzytelności na rzecz banku z tytułu umowy ubezpieczenia nieruchomości.

Ostatnim dniem zapłaty był 31 marca 2006 r. Spłała kredytu, odsetek oraz innych wierzytelności i kosztów banku miały nastąpić do ostatniego dnia spłaty poprzez wpłaty środków pieniężnych na rachunek bieżący lub na wezwanie banku na rachunek banku i pobranie przez bank tych środków. Spłata kredytu i odsetek miała nastąpić w PLN. Kredytobiorca udzielił bankowi nieodwołalnego pełnomocnictwa do dokonywania pobrań z rachunku bieżącego z przeznaczeniem na spłatę kredytu, odsetek, prowizji i innych kosztów i wierzytelności banku, wynikających z umowy.

Zgodnie z postanowieniami umowy, kredytobiorca mógł wystąpić z wnioskiem o zmianę maksymalnej kwoty kredytu. Wniosek taki powinien być złożony w banku co najmniej 21 dni robocze przed proponowaną datą zmiany maksymalnej kwoty kredytu. O ewentualnej zmianie maksymalnej kwoty kredytu strony miały postanowić w aneksie do umowy lub w odrębnej umowie.

D. C. – żona L. C. wyraziła zgodę na zawarcie przez niego powyższej umowy oraz ustanowienie spłaty kredytu poprzez wystawienie weksła własnego „in blanco” wraz z deklaracją wekslową.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 2 grudnia 2005 r. maksymalna wysokość kredytu została zwiększona do 3.700.000 zł. Z dniem 1 stycznia 2006 r. kwota kredytu miała ulec obniżeniu do 1.700.000 zł. Kredytobiorca zobowiązał się do redukcji swojego zadłużenia w banku, tak aby nie przekraczało ono ww. kwoty. Podwyższenie wysokości kredytu nastąpiło w celu sfinansowania realizacji kontraktu wynikającego z umowy nr (...), zawartej pomiędzy kredytobiorcą a (...). D. C. wyraziła zgodę na zawarcie ww. aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 29 marca 2006 r. wysokość maksymalnej kwoty kredytu została zwiększona do 4.000.000 zł. Ostatnim dniem spłaty był 30 marca 2007 r. D. C. wyraziła zgodę na zawarcie tego aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 22 czerwca 2006 r. strony postanowiły, że oprocentowanie pobranej kwoty kredytu jest zmienne, ustalane zgodnie ze stawką WIBOR 1M plus 2,5 punktu procentowego. Postanowiono również, że zabezpieczenie spłaty kredytu będzie stanowić również hipoteka kaucyjna do kwoty 4.000.000 zł ustanowiona na rzecz banku na zabudowanej nieruchomości, położonej w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...). D. C. wyraziła zgodę na zawarcie powyższego aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 24 listopada 2006 r. wysokość kredytu została podwyższona do 6.000.000 zł. W dniu 1 stycznia 2007 r. kwota udzielonego kredytu miała zostać obniżona o 2.000.000 zł do kwoty 4.000.000 zł. D. C. wyraziła zgodę na zawarcie powyższego aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 18 kwietnia 2007 r. strony postanowiły, że oprocentowanie pobranej kwoty kredytu jest zmienne, ustalane zgodnie ze stawką WIBOR 1M plus 3 punkty procentowe. Ostatnim dniem spłaty był 31 marca 2008 r. D. C. wyraziła zgodę na zawarcie powyższego aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 12 grudnia 2007 r. wysokość kredytu została podwyższona do 5.000.000 zł. W dniu 2 lutego 2008 r. kwota udzielonego kredytu miała zostać obniżona o 1.000.000 zł do kwoty 4.000.000 zł. Ostatnim dniem pobrania miał być 30 marca 2008 r. D. C. wyraziła zgodę za zawarcie powyższego aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 28 maja 2008 r. strony dokonały modyfikacji treści wielu postanowień umowy. m.in. ustaliły, że okres kredytowania na sfinansowanie bieżącej działalności trwa do 30 kwietnia 2009 r. D. C. wyraziła zgodę na zawarcie powyższego aneksu.

Aneksem nr (...) do umowy z dnia 12 maja 2009 r. okres kredytowania został wydłużony do dnia 31 maja 2009 r. Strony postanowiły również, że kredytobiorca może się zadłużać do wysokości 4.000.000 zł bez potrzeby składania odrębnych wniosków kredytowych w okresie kończącym się w dniu 30 maja 2009 r. D. C. wyraziła zgodę na zawarcie powyższego aneksu.

Spłatą kredytu zajmowała się księgowa L. C.. W ostatnim okresie kredytowania zaniechano spłat. W 2009 r. D. C. odmówiła wyrażenia zgody na zawarcie aneksu, przedłużającego okres kredytowania. Wówczas bank zażądał spłaty całego kredytu, na co L. C. nie był przygotowany. Bank uzyskał kwotę około 2.600.000 zł ze sprzedaży nieruchomości L. C. w M.. Uzyskał również środki z egzekucji z firmowego rachunku bankowego L. C.. Były również prowadzone egzekucje z innych rachunków bankowych dłużnika. L. C. i D. C. rozwiedli się w dniu 20 września 2010 r.

W dniu 18 stycznia 2010 r. (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wystawił przeciwko dłużnikowi L. C. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) na łączną kwotę 3.964.465,11 zł, na którą składały się kwoty: 3.832.077,89 zł stanowiąca kapitał oraz 132.387,22 zł stanowiąca odsetki karne.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2010 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Woli w Warszawie nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) wystawionemu w dniu 18 stycznia 2010 r. przez (...) Bank (...) SA w W. przeciwko L. C. z ograniczeniem egzekucji do kwoty 8.000.000 zł.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2010 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Woli w Warszawie nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 18 stycznia 2010 r. na rzecz (...) Bank (...) SA w W. także przeciwko małżonce dłużnika L. D. C., ograniczając jej odpowiedzialność do majątku objętego wspólnotą ustawową małżeńską.

Pismem z dnia 30 czerwca 2010 r. (...) Bank (...) SA z siedzibą w W. zwróciła się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Malborku P. B. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko L. C. oraz D. C..

Pismem z dnia 17 stycznia 2011 r. D. C. została wezwana przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie B. M. (Km (...)) do zapłaty długu w ciągu 14 dni pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania nieruchomości o nr KW (...). W przedmiotowym postępowaniu egzekucyjnym z wniosku wierzyciela (...) Bank (...), F. am (...) spółki akcyjnej oddziału w Polsce przeciwko dłużnikom L. i D. C. nie została wyegzekwowana żadna kwota.

W dniu 18 września 2013 r. L. C. przekazał Prokuraturze Rejonowej (...) w W. dokumenty księgowe prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej za lata 2007 – 2011.

Umową z dnia 31 października 2013 r. (...) Bank (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. przeniósł na (...) Bank (...) spółka akcyjna oddział w Polsce przedsiębiorstwo, które obejmuje aktywa niewyłączone odrębnym załącznikiem, w szczególności: prawa, roszczenia i wierzytelności wynikające z umów z klientami, prawo własności do majątku ruchomego, papiery wartościowe i inne prawa w posiadaniu DZ Bank (...), a także wierzytelności i prawa, wynikające z papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych, prawa własności intelektualnej.

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z dnia 18 stycznia 2010 r. wystawionemu przez (...) Bank (...) z siedzibą w W. na rzecz DZ Bank (...), F. am (...) spółki akcyjnej oddziału w Polsce z siedzibą w W. przeciwko dłużnikowi L. C. oraz jego małżonce D. C..

Umową z dnia 12 września 2014 r. (...) Bank (...), F., niemiecka spółka akcyjna zbyła na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) z siedzibą we W. przysługujące jej wierzytelności, wynikające z przeterminowanych umów kredytu, nabytych przez bank w ramach nabycia przedsiębiorstwa (...) spółki akcyjnej (wcześniej (...) Bank (...) SA), w tym wierzytelność przysługującą przeciwko L. C., na którą składa się: należność główna w wysokości 3.832.077,89 zł, odsetki ustawowe w wysokości 2.304.258,28 zł, opłaty sądowe w wysokości 62 zł. Umowa ta została zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Wraz z przelewem wierzytelności nastąpiło przeniesienie hipoteki ustanowionej na nieruchomości, stanowiącej lokal mieszkalny nr (...) przy ulicy (...) w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W dniu 22 września 2014 r. (...) Bank (...), F. am (...) spółka akcyjna oddział w Polsce, złożył oświadczenie, w którym potwierdził, że wszystkie jego wierzytelności, wynikające z przedmiotowej umowy kredytowej oraz wszystkie

prawa z tytułu zabezpieczenia ustanowionego na zabezpieczenie wierzytelności banku z tytułu umowy kredytowej dotyczące hipoteki, zostały przeniesione na cesjonariusza w dniu 12 września 2014 r. na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności. Oświadczenie to zostało złożone w celu wpisania cesjonariusza jako wierzyciela hipotecznego z tytułu hipoteki do księgi wieczystej nr (...).

Pismami z dnia 29 kwietnia 2015 r. (...) Fundusz Inwestycyjny (...) z siedzibą we W. poinformował L. C. i D. C. o nabyciu wierzytelności wynikającej z umowy kredytu nr (...) z dnia 4 kwietnia 2005 r. Dłużnicy zostali również poinformowani, że wartość nominalna zadłużenia, według stanu na dzień 29 kwietnia 2015 r., wynosi 6.392.674,93 zł. Jednocześnie dłużnicy zostali wezwani do zapłaty powyższej kwoty wraz z należnymi odsetkami i kosztami w terminie do dnia 11 maja 2015 r. Wierzyciel wyraził również chęć zawarcia porozumienia, dotyczącego spłaty powyższego zobowiązania.

Postanowieniem z dnia 5 maja 2015 r. (Km (...)) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Malborku P. B. umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko L. C. i D. C. na wniosek wierzyciela, uzasadniony sprzedażą wierzytelności, objętych bankowych tytułem egzekucyjnym, na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2017 r. Prokuratura Rejonowa (...) w W. zakończyła postępowanie przygotowawcze prowadzone pod sygnaturą PR 2 Ds. 49.2017. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 7 lutego 2017 r.

W księdze wieczystej nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. nadal jako właściciele wpisani są L. C. i D. C. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej. Nadal również wpisana jest w tej księdze hipoteka umowna kaucyjna w wysokości 2.550.000 zł na rzecz (...) Funduszu (...) Zamkniętego z siedzibą we W..

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie złożonych do akt dokumentów oraz przesłuchania pozwanego L. C..

Sąd uznał przedstawione dokumenty i ich odpisy za wiarygodny materiał dowodowy. Strony nie kwestionowały ich autentyczności, ani prawdziwości, a Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu. Sąd uznał również za wiarygodne przesłuchanie pozwanego L. C..

Sąd pominął dowód z dokumentów, znajdujących się w aktach postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową (...) w W. pod sygnaturą 4 Ds. 35/12/IV z uwagi na niezłożenie wniosków co do poszczególnych dokumentów z tych akt, pomimo stosownego zobowiązania.

W ocenie Sądu powództwo było zasadne w przeważającej części. W niniejszej sprawie powód dochodził zasądzenia na jego rzecz od pozwanych in solidum kwoty 900.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Przy czym odpowiedzialność pozwanej D. C. miała zostać ograniczona do nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Powód wywodził swoje roszczenie z umowy nr (...) o kredyt w kwocie 1.700.000 zł, zawartej przez (...) Bank (...) spółkę akcyjną z L. C.. Wysokość kredytu była modyfikowana wieloma aneksami, z czego ostatni opiewał na kwotę 4.000.000 zł. Wierzytelność hipoteczna została zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 2.550.000 zł, ustanowioną na wyżej wymienionej nieruchomości. Nieruchomość ta jest własnością pozwanych. Na ustanowienie zabezpieczenia pozwana D. C. wyraziła zgodę. Pozwany L. C. jest zatem dłużnikiem osobistym, jak i rzeczowym, a pozwana D. C. jedynie dłużnikiem rzeczowym. Powód wskazał, że w niniejszej sprawie dochodzi jedynie części wymagalnej wierzytelności w wysokości 900.000 zł. Kwota ta stanowi część należności głównej.

Sporna w niniejszej sprawie była legitymacja czynna powoda, wysokość roszczenia oraz jego przedawnienie.

W pierwszej kolejności Sąd odniósł się do zarzutu braku legitymacji czynnej powoda.

Zgodnie z art. 55¹ k.c., przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych, przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje ono w szczególności: 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa); 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do

nieruchomości lub ruchomości; 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych; 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne; 5) koncesje, licencje i zezwolenia; 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej; 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne; 8) tajemnice przedsiębiorstwa; 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Zgodnie natomiast z art. 55² k.c., czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych. Podstawą wyłączenia pewnych składników z zakresu czynności prawnej, mającej za przedmiot przedsiębiorstwo, może być zatem albo treść danej czynności prawnej, albo szczególny przepis prawa.

Umowę kredytową nr (...) o kredyt w rachunku bieżącym z dnia 4 kwietnia 2005 r. z pozwanym L. C. oraz kolejne do niej aneksy zawarł (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W.. (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. przeniosła na rzecz (...) Bank (...), F. am (...) spółkę akcyjną Oddział w Polsce z siedzibą w W. tytuł prawny do przedsiębiorstwa, który obejmuje jego mienie, w tym prawa, roszczenia i wierzytelności, wynikające z umów. Umowa ta nie wyłączyła jednocześnie ze składników przedsiębiorstwa wierzytelności, przysługujących klientom zbywcy. (...) Bank (...), F. am (...) spółka akcyjna Oddział w Polsce stał się zatem następcą prawnym (...) Bank (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. w zakresie wierzytelności, przysługujących mu wobec dłużników z tytułu zawartych umów kredytu.

Następnie umową sprzedaży wierzytelności (...) Bank (...), F. w ramach swojego (...) Bank (...), F. am (...) spółka akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. zbył na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...)m.in. wierzytelność przysługującą wobec L. C. w wysokości 6.136.398,17 zł, zabezpieczoną hipoteką do kwoty 2.550.000 zł, ustanowioną na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Podpisy pod umową zostały notarialnie poświadczone.

Zgodnie zaś z art. 509 § 1 i 2 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki.

Zdaniem Sądu strona powodowa wykazała zatem, że jest następcą prawnym podmiotu, któremu przysługiwała wierzytelność wobec pozwanych. Potwierdzeniem tego następstwa jest dokonanie przez sąd wieczystoksięgowy wpisu powoda jako wierzyciela hipotecznego w miejsce poprzedniego wierzyciela na podstawie oświadczenia złożonego przez (...) Bank (...), F. am (...) spółka akcyjna Oddziału w Polsce z siedzibą w W.. Sąd Okręgowy uznał zatem, że powodowi przysługuje legitymacja czynna w niniejszej sprawie.

W dalszej kolejności Sąd odniósł się do zarzutu niewymagalności roszczenia powoda. Pozwani podnieśli, że umowa kredytu nie została przez poprzednika prawnego powoda wypowiedziana, a zatem roszczenie o zapłatę jest niewymagalne. Zarzut powyższy nie jest zasadny. Sąd wskazał, że umowa nr (...) z dnia 4 kwietnia 2005 r. o kredyt w rachunku bieżącym była umową zawartą na czas określony. Po wielu aneksach do tej umowy, ostateczny termin spłaty zadłużenia został ustalony na dzień 30 maja 2009 r. Pozwany L. C. nie uregulował zadłużenia w określonym terminie, dlatego po jego upływie zobowiązanie stało się wymagalne. Nie było konieczne składanie przez wierzyciela żadnego dodatkowego oświadczenia woli, ani wobec pozwanego L. C. jako dłużnika osobistego, ani wobec pozwanej D. C. jako dłużnika rzeczowego.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 1007), jeżeli wymagalność wierzytelności hipotecznej zależy od wypowiedzenia przez wierzyciela, wypowiedzenie jest skuteczne względem właściciela nieruchomości, niebędącego dłużnikiem osobistym, gdy było dokonane w stosunku do niego. Wierzyciel hipoteczny może dochodzić zaspokojenia jedynie wówczas, gdy jego wierzytelność istnieje i jest wymagalna.

Celem powyższej regulacji jest ochrona interesów właściciela obciążonej nieruchomości, który nie jest dłużnikiem osobistym. Przepis ten ma chronić właściciela nieruchomości przed skutkami wcześniejszej wymagalności

zabezpieczonej wierzytelności, gdy wynika to z jednostronnej czynności wierzyciela hipotecznego. Przyjmuje się, że nawet samo doręczenie przez sąd właścicielowi nieruchomości odpisu pozwu wierzyciela można uznać za równoznaczne z doręczeniem mu oświadczenia w sprawie wypowiedzenia. Ustawa nie precyzuje bowiem, w jakiej formie powinno nastąpić wypowiedzenie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 sierpnia 2015 r., sygn. I ACa 1835/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 czerwca 2015 r., sygn. I ACa 89/15). Wypowiedzenie takie mogło również nastąpić w drodze zawiadomienia pozwanej o wszczęciu przeciwko niej egzekucji.

Niezależnie jednak od powyższych rozważań Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie wymagalność roszczenia nie była uzależniona od złożenia przez wierzyciela oświadczenia o wypowiedzeniu. Roszczenie stało się wymagalne wskutek upływu terminu do uiszczenia należności.

Podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia był natomiast w ocenie Sądu zasadny w części. Przedawnieniu uległo bowiem roszczenie, przysługujące powodowi wobec L. C. jako dłużnika osobistego.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Z kolei zgodnie z art. 118 k.c., w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104), jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Termin przedawnienia roszczenia z umowy kredytu udzielonego przez bank wynosi trzy lata. Chodzi tu bowiem o roszczenie banku związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c. Do zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia nie jest wymagane, aby obie strony stosunku prawnego, z którego wywodzi się roszczenie majątkowe, prowadziły działalność gospodarczą. Wystarczy, że działalność gospodarczą prowadzi tylko strona dochodząca roszczenia, które wiąże się z tą działalnością (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2015 r., sygn. II CSK 845/14 i z dnia 2 kwietnia 2008 r., sygn. III CSK 302/07 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 marca 2018 r., sygn. V AGa 43/18). Dlatego w niniejszej sprawie jedynie dodatkowo wskazać należy, że kredyt był związany z prowadzeniem działalności gospodarczej przez obie strony, to jest bank oraz L. C..

Stosownie do art. 120 § 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Roszczenie powoda o spłatę należności kredytowych stało się wymagalne z dniem 1 czerwca 2009 r., czyli dniem, w którym L. C. powinien zwrócić zaciągnięty kredyt, zaś przedawniło się z dniem 1 czerwca 2012 r., a zatem przed dniem wniesienia pozwu w niniejszej sprawie. Pozew został wniesiony w dniu 2 czerwca 2015 r. Przy czym nie nastąpiło skuteczne przerwanie biegu przedawnienia.

Zgodnie z art. 123 § 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się: 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia; 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje; 3) przez wszczęcie mediacji.

W niniejszej sprawie (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko L. C., któremu Sąd Rejonowy dla Warszawy - Woli w Warszawie nadał klauzulę wykonalności. Na podstawie tego tytułu wykonawczego było prowadzone przeciwko pozwanemu postępowanie egzekucyjne, które następnie umorzono na żądanie wierzyciela.

Co do zasady zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego, przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c., bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., sygn. III CZP 101/03; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23

listopada 2011 r., sygn. IV CSK 156/11; z dnia 12 stycznia 2012 r., sygn. II CSK 203/11; z dnia 17 grudnia 2004 r., sygn. II CK 276/04; z dnia 22 stycznia 2008 r., sygn. V CSK 386/07; z dnia 21 maja 2010 r., sygn. II CSK 614/09 i z dnia 4 października 2012 r., sygn. I CSK 90/12).

W uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r., sygn. III CZP 29/16, Sąd Najwyższy wskazał, że nabywca wierzytelności, niebędący bankiem, nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia, spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (podobnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 października 2016 r., sygn. III CZP 60/16). W uzasadnieniu podniesiono, że wyjątkowość przywileju wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób niż w nim wskazane, za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela – banku, prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem.

W niniejszej sprawie czynności podjęte przez poprzedników prawnych powoda nie przerwały zatem biegu przedawnienia jego roszczenia. Powód: niestandaryzowany sekurytyzacyjny fundusz inwestycyjny zamknięty nie jest bankiem, a zatem nie mógłby prowadzić postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności.

Sąd wskazał, że dodatkowo w niniejszej sprawie przerwanie biegu przedawnienia nie nastąpiło również z innej przyczyny. Umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela – banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, niweczy skutki przerwy przedawnienia spowodowane wnioskiem o wszczęcie egzekucji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016 r., sygn. III CZP 52/16 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. II CSK 196/14).

Przedawnieniu uległo zatem roszczenie powoda skierowane do pozwanego L. C. jako dłużnika osobistego. Przedawnieniu nie uległo natomiast roszczenie powoda wobec obojga pozwanych jako dłużników rzeczowych, czyli ponoszących odpowiedzialność majątkową z nieruchomości, której są właścicielami, a na której została ustanowiona hipoteka.

Wierzytelność z tytułu kredytu została zabezpieczona na rzecz powoda, który widnieje w księdze wieczystej jako wierzyciel hipoteczny, w całości hipoteką umowną kaucyjną, a nie tak zwaną hipoteką zwykłą, co wynika zarówno z aneksu do umowy kredytu, jak i przede wszystkim z wpisu do księgi wieczystej. W związku z powyższym, w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu po nowelizacji, jaka nastąpiła ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 131, poz. 1075). Zgodnie bowiem z art. 10 ust. 1 ustawy zmieniającej, do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów o rozporządzaniu opróżnionym miejscem hipotecznym. W związku z powyższym Sąd zastosował przepisy w brzmieniu po wejściu w życie ww. ustawy nowelizującej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2015 r., sygn. I ACa 176/15).

Zgodnie z art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 1007), przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne.

Powyższy przepis osłabia zatem zasadę akcesoryjności hipoteki i spełnia funkcję ochronną wobec wierzyciela hipotecznego. Wprawdzie art. 73 tej ustawy uprawnia właściciela nieruchomości obciążonej, niebędącego dłużnikiem osobistym, do podnoszenia przeciwko wierzycielowi hipotecznemu zarzutów, przysługujących dłużnikowi osobistemu, ale nie obejmuje zarzutu przedawnienia wierzytelności głównej, zabezpieczonej hipoteką. Przepis ten wzmacnia zatem pozycję prawną wierzyciela, zabezpieczając jego interesy przed skutkami przedawnienia wierzytelności hipotecznej (por. red. dr hab. Konrad Osajda, Ustawa o księgach wieczystych i hipotece. Komentarz, 2018 rok, Legalis). Treścią art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nie jest wyznaczenie zakresu, w jakim

wierzytelność uzyskuje zabezpieczenie hipoteczne (tej kwestii dotyczy art. 69 i art. 104 ustawy), lecz powiązanie, jakie istnieje pomiędzy przedawnieniem się zabezpieczonej wierzytelności a możliwością jej zaspokojenia z obciążonej rzeczy (prawa).

Z kolei stosownie do art. 69 przedmiotowej ustawy, hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie, stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

W zakresie hipotek kaucyjnych, które powstały przed dniem wejścia w życie wymienionej powyżej ustawy nowelizującej, tj. przed dniem 20 lutego 2011 r., powstał problem intertemporalny polegający na tym, że hipoteka kaucyjna mogła powstać tylko przed dniem 20 lutego 2011 r., gdy jej zakres określał nie art. 69 ustawy, lecz art. 104. Dlatego taka hipoteka zabezpiecza tylko roszczenia o odsetki (kapitałowe i za opóźnienie) i koszty postępowania, o ile mieszczą się w sumie hipoteki. Wniosek taki ma istotne znaczenie dla określenia zasad egzekucji z nieruchomości, obciążonej samoistną hipoteką kaucyjną, wszczętej po dniu 20 lutego 2011 r. Wierzyciel hipoteczny może bowiem egzekwować z obciążonego przedmiotu roszczenia o odsetki i koszty postępowania, z pierwszeństwem równym należności głównej (art. 1025 § 1 pkt 5 i § 3 zd. 1 i 2 k.p.c.). Jednakże gdy roszczenia te nie będą mieścić się w sumie hipoteki kaucyjnej, będą zaspokajane w kolejności dziesiątej (art. 1025 § 3 zd. 3 k.p.c.) (por. red. dr hab. Konrad Osajda, Ustawa o księgach wieczystych i hipotece. Komentarz, 2018 rok, Legalis).

W niniejszej sprawie dochodzona przez powoda kwota stanowi część należności głównej. Mieści się ona również w sumie hipoteki kaucyjnej. Powód może zatem skutecznie dochodzić tej należności, pomimo przedawnienia roszczenia wobec dłużnika osobistego. Powód dochodzi odsetek ustawowych dopiero od dnia wniesienia powództwa.

W ocenie Sądu powód wykazał, że przysługuje mu wierzytelność wobec dłużników rzeczowych co najmniej we wskazanej przez niego w pozwie wysokości. Bezsportny w niniejszej sprawie był fakt zaciągnięcia przez pozwanego L. C. zobowiązania w wysokości 4.000.000 zł na podstawie ostatniego aneksu do umowy kredytu. Obowiązek wykazania całkowitej lub częściowej spłaty zadłużenia spoczywał na stronie pozwanej. Nie można bowiem wymagać od strony powodowej wykazania okoliczności negatywnej, to jest tego, że pozwani nie spłacili zadłużenia.

Podczas przesłuchania strony pozwany L. C. przyznał, że nie zajmował się spłatą zadłużenia, a czynności te wykonywała jego księgowa. Przyznał również, że zadłużenie, w tym zadłużenie, wynikające z należności głównej, nie zostało w całości uregulowane. Nie potrafił powiedzieć, w jakiej wysokości ma zadłużenie wobec banku. Przypuszcza, że ma jeszcze do spłaty kapitał w wysokości 400-500.000 zł. W ogóle nie potrafił ocenić, ile ma do spłaty odsetek. Pozwany oświadczył również, że spłacił około 3 mln zł z odsetkami (k. 205), a limit kredytowy wynosił 4 mln zł (k. 97) samej należności głównej, bez odsetek i innych kosztów. Oznacza to, że sam pozwany zdaje sobie sprawę oraz przyznaje, że nie wywiązał się ze swojego zobowiązania kredytowego w całości. Przy czym nie orientuje się, jaka kwota nie została spłacona, w szczególności co do odsetek. Biorąc zaś pod uwagę fakt, że w pierwszej kolejności na poczet długu zaliczane są należności odsetkowe, zasadnym jest twierdzenie, że pozwany błędnie utożsamia dokonane spłaty jako spłatę należności głównej, a nie odsetek. Z samych więc twierdzeń pozwanego wynika, że dług wobec powoda wynosi co najmniej kwotę dochodzoną pozwem, czyli 900.000 zł.

Pomimo zobowiązania Sądu, pozwani nie wykazali, jaka część zadłużenia została przez nich uregulowana, nie przedstawili dowodów wpłaty jakiegokolwiek kwoty. Pozwani zostali zobowiązani do wykazania wysokości i dat wpłacanych przez pozwanych kwot, sposobu i podstawy ich zaliczania na świadczenie główne i odsetki, w terminie 4 tygodni, pod rygorem ujemnych skutków dowodowych (k. 365).

W odpowiedzi na powyższe pozwani wnieśli o zwrócenie się przez Sąd do prokuratora o wypożyczenie akt, w których ma znajdować się dokumentacja związana ze spłatą zadłużenia. Na wniosek pozwanych Sąd zwrócił się o akta postępowania karnego przygotowawczego. Po wypożyczeniu tych akt, Sąd zobowiązał obie strony do złożenia wniosków dowodowych z dokumentów, przesłanych przez prokuratora z podaniem okoliczności, na jakie są zgłaszane, pod rygorem ich pominięcia (k. 447). Żadne z pozwanych nie złożyło w związku z tym żadnych wniosków dowodowych. Powód zaś wniósł o pominięcie tych dowodów, wskazując, że niczego nie wnoszą do sprawy (k. 462v). Dlatego też

Sąd pominął dowód z dokumentów, znajdujących się w dołączonych aktach 4 Ds. 35/12/IV z uwagi na niezłożenie wniosków co do poszczególnych dokumentów z tych akt.

Sąd oddalił także wniosek pozwanych o ponowne zwrócenie się o informację do komornika jako zbędny, spóźniony i zmierzający do przedłużenia postępowania. Sąd wskazał, że komornik udzielił odpowiedzi, że na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego przez Sąd w klauzulę wykonalności nie wyegzekwował na rzecz wierzyciela żadnej kwoty (k. 406). Sąd podkreślił również, że nie było żadnych przeszkód, żeby pozwani sami zwrócili się do komornika o uzyskanie zaświadczenia o wysokości wyegzekwowanych kwot. Zamiast tego pozwani składali kolejne wnioski o wypożyczenie akt czy zwrócenie się do komornika. Gdy akta, po dłuższym czasie, udało się wypożyczyć z prokuratury, pozwani nie złożyli żadnych wniosków dowodowych z nimi związanych. Okazało się, że wbrew twierdzeniom pozwanego, w aktach tych nie ma dowodów na to, że pozwani spłacili zadłużenie ponad kwotę dochodzoną pozwem.

Istotnym jest również, że powód w niniejszej sprawie dochodzi jedynie części należnej mu kwoty. Z powyższych przyczyn Sąd uznał, że stronie powodowej przysługuje roszczenie wobec pozwanych jako dłużników rzeczowych co najmniej we wskazanej przez nią wysokości.

W chwili zaciągnięcia przez pozwanego L. C. zobowiązania pozostawał on w związku małżeńskim z D. C.. Łączyła ich wspólność ustawowa małżeńska. Co do zasady ustrój wspólności ustawowej, który powstaje z mocy samego prawa z chwilą zawarcia małżeństwa, istnieje przez cały czas trwania małżeństwa. Ustaje on zatem z chwilą rozwiązania małżeństwa. Pozwani rozwiedli się w dniu 20 października 2010 r., a zatem przed wniesieniem powództwa w niniejszej sprawie. Stosownie do art. 43 § 1 k.r.o., oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Oznacza to, że z chwilą ustania wspólności majątkowej małżeńskiej powstaje majątek, w którym udziały osób współuprawnionych określone są ułamkiem. Podobnie jak przy współwłasności ułamkowej mają one charakter udziałów idealnych. Sytuacja współuprawnionych nie jest już uregulowana przepisami prawa rodzinnego, ale prawa spadkowego i prawa rzeczowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 sierpnia 2017 r., sygn. III AUa 31/17).

W przypadku braku podziału przez pozwanych majątku wspólnego pozwani są traktowani jak współwłaściciele nieruchomości posiadający udział każdy w 1/2 części. Brak było zatem podstaw do zasądzenia od pozwanych żądanej kwoty na zasadach odpowiedzialności in solidum. Pozwani, jako dłużnicy rzeczowi, ponoszą odpowiedzialność za dług hipoteczny każdy w 1/2 części. Fakt braku zmiany wpisu w księdze wieczystej, w której pozwani nadal widnieją jako współwłaściciele nieruchomości na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej, nie zmienia tego, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego, wspólność ustawowa małżeńska uległa przekształceniu we współwłasność ułamkową w równych częściach. Z uwagi na powyższe, Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwoty po 450.000 zł.

Sąd zasądził odsetki ustawowe od wskazanych kwot od dnia 2 czerwca 2015 r., tj. od dnia wniesienia pozwu, do dnia zapłaty, zgodnie z żądaniem pozwu.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Pozwani przed wniesieniem pozwu zostali wezwani do zapłaty należnej powodowi kwoty. Mieli zatem wiedzę o roszczeniu powoda. Został im również wyznaczony dodatkowy termin na spłatę zadłużenia. W związku z powyższym, zasadne było zasądzenie odsetek zgodnie z żądaniem powoda.

Stosownie do art. 319 k.p.c., jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

Pozwani odpowiadają za zobowiązanie jako dłużnicy rzeczowi, jedynie z obciążonej hipoteką nieruchomości oraz do łącznej kwoty, wskazanej we wpisie hipoteki. Zasadne było zatem wpisanie do sentencji wyroku zastrzeżenia

ograniczenia odpowiedzialności pozwanych do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz ograniczenia ich odpowiedzialności do kwoty hipoteki w wysokości 2.550.000 zł.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

W niniejszej sprawie Sąd uwzględnił powództwo w przeważającej części. Za stronę wygrywającą sprawę Sąd uznał powoda. Na koszty procesu poniesione przez powoda składają się opłata od pozwu w wysokości 45.000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 7.200 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 490). Ustaloną w powyższy sposób kwotę 52.217 zł Sąd podzielił pomiędzy pozwanych, na podstawie art. 105 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., zgodnie z którym współuczestnicy sporu zwracają koszty procesu w częściach równych.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w zakresie punktu I i III, zarzucając mu:

1. błąd w treści pkt I sentencji wyroku, skutkujący niemożliwością wykonania wyroku, polegające na zasądzeniu łącznie od pozwanych L. C. „i” D. C. kwoty „po” 450.000 zł, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności pozwanych do kwoty hipoteki w wysokości 2.550.000 złotych, nie precyzując czy ograniczenie odpowiedzialności do kwoty 2.550.000 zł dotyczy obojga pozwanych, czy każdego z osobna;
2. naruszenie art. 321 k.p.c. - polegające na tym, że:
 - 1) Sąd orzekł co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem pozwu w sprawie II C 568/15, w taki sposób, że zasądził od pozwanych kwotę „po” 450.000 zł, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności do nieruchomości (...); a ponadto;
 - 2) Sąd zasądził od Pozwanego L. C. kwotę 450.000 zł z ograniczeniem odpowiedzialności do nieruchomości opisanej w księdze (...) przy braku takiego żądania Funduszu;
3. naruszenie art. 55¹ i 55² Kodeksu cywilnego, polegające na wyciągnięciu błędnych wniosków z ustalenia, że na (...) Bank (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce zostało przeniesione (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., mimo że jak ustalił Sąd (k. 8 Uzasadnienia) „Umową z dnia 31 października 2013 r. (...) Bank (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. przeniosła na DZ bank (...) spółka akcyjna oddział w Polsce przedsiębiorstwo, które obejmuje aktywa niewyłączone odrębnym załącznikiem, w szczególności: (i) prawa, roszczenia i wierzytelności wynikające z umów z klientami (...)”;
4. naruszenie art. 509 § 1 k.c., polegające na pominięciu faktu, że powód znał już w chwili wniesienia pozwu fakt, iż L. C. i D. C. rozwiedli się 20 września 2010 r. a to z tej przyczyny, że poprzednik prawny powoda, jeśli uznać, że nastąpiło skuteczne zbycie wierzytelności objętej pozwem, co pozwani kwestionują, został przez pozwanego L. C. poinformowany o wyroku rozwodowym z dnia 20 września 2010 r., co najmniej w trakcie postępowania egzekucyjnego Km (...) lub w toku podziału kwot uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości w M., w trakcie którego część przychodu ze sprzedaży została przeznaczona na spłatę zaległych alimentów na rzecz wspólnych dzieci;
5. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na ustaleniu, że (...) Bank (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce zbył do Funduszu wierzytelność z tytułu Umowy Kredytowej (...) (z późn. zm.) skoro nie zostało wykazane, że w ramach aportu wniesionego do (...) Bank (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce znajdowała się wierzytelność z Umowy kredytowej

(...), zawarte pomiędzy (...) Bank (...) SA i pozwanego, który to błąd skutkował nieuwzględnieniem zarzutu pozwanym braku legitymacji czynnej powoda w niniejszym procesie;

6. naruszenie art. 77 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, polegające na uznaniu, że wierzytelność Funduszu z tytułu stosunku podstawowego nie uległa przedawnieniu, co na skutek podniesionego przez pozwanym zarzutu przedawnienia winno skutkować oddaleniem powództwa;

7. naruszenie przepisów postępowania, mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, polegające na uwzględnieniu powództwa z tytułu długu rzeczowego (hipoteki na nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...)), mimo że Fundusz nie ma legitymacji ze stosunku podstawowego;

8. naruszenie art. 227 k.p.c., polegające na niewykonaniu wniosku dowodowego, zgłoszonego w piśmie pozwanym o zwrócenie się do Komornika B. M. o wskazanie kwot należności, jakie w związku z Umową kredytową (...) (z późn. zm.) zostały wyegzekwowane i przekazane poprzednikowi prawnemu Funduszu, co skutkowało błędnym ustaleniem (oceną), że pozwani nie wykazali, jaka część zadłużenia została przez pozwanym uregulowana, co również skutkowało błędem zaskarżonego rozstrzygnięcia polegającym na tym, że Sąd uznał, że Funduszowi przysługuje należność w wysokości 900.000 zł.

Pozwani zobowiązani do wykazania wysokości i dat wpłacanych kwot do Komornika złożyli prawidłowo sformułowany i należycie umotywowany wniosek dowodowy, który został niewłaściwie wykonany, co nie powinno skutkować negatywnymi konsekwencjami procesowymi dla pozwanym. Również błędnie Sąd ocenił zachowanie pozwanego L. C. w zakresie dowodów i informacji z akt śledztwa 4Ds. 35/12/IV, gdyż wniosek pozwanego, prawidłowo sformułowany i umotywowany został niewłaściwie wykonany, z uwagi na niedołączenie przez Prokuratora do akt przekazanych do Sądu raportów kasowych przedsiębiorcy (...). Bez dołączenia raportów kasowych niemożliwym było wywiedzenie z przesłanych akt 4 Ds. 35/12/IV podanie wysokości kwot spłaconych przez L. C. na poczet Umowy Kredytowej (...) (z późn. Zm).

Zważywszy na powyższe zarzuty pozwany wniosł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu za obydwie instancje;
2. ewentualnie w dalszej kolejności o uchylenie zaskarżonego wyroku do ponownego rozpoznania.

Pozwana także wniosła apelację, zaskarżając wyrok w zakresie punktu I i III, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów za obydwie instancje ewentualnie w dalszej kolejności o uchylenie zaskarżonego Wyroku do ponownego rozpoznania. Pozwana D. C. przedstawiła analogiczną argumentację i analogiczne zarzuty jak pozwany L. C..

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacje jako niezasadne podlegały oddaleniu. Sąd Apelacyjny aprobuje i uznaje za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, a także podziela rozważania prawne Sądu Okręgowego.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. Zgodnie z art. 321 § 1 k.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Sąd nie może zatem zasądzić świadczenia innego, niż to, którego zażądał powód, nie może też zasądzić więcej niż żądał powód, ani na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Zakaz orzekania ponad żądanie odnosi się zarówno do samego żądania, jak i jego podstawy faktycznej. Nie jest uznawane za wyjście ponad żądanie takie doprecyzowanie w wyroku treści żądania, które nie zmienia istoty roszczenia i pozostaje w zgodzie z intencjami powoda. Chodzi tu bowiem wyłącznie, jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy, o nadanie objawionej w treści pozwu woli powoda poprawnej jurydycznie formy (tak np. SN w wyrokach z dnia 23 maja 2013 r., I CSK 555/12, LEX nr 1353065; z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CSK 115/07, LEX nr 358817; z dnia 9 maja 2008 r., III CSK 17/08, LEX nr 424385; z dnia 26 marca 2014 r., V CSK

284/13, LEX nr 1463644; z dnia 19 stycznia 2006 r., IV CK 376/05, LEX nr 170325). Dotyczy to np. ingerencji w oświadczenie o przeproszeniu za naruszenie dóbr osobistych, zastąpienia żądania nakazania pozwanemu znośnienia egzekucji - uznaniem bezskuteczności czynności prawnej na podstawie skargi pauliańskiej, zastąpienia żądania renty skapitalizowanej rentą okresową, czy też zasądzenia świadczenia in solidum, czy w równych częściach, zamiast solidarnie.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że ogólna zasada wyrokowania, w myśl której sąd jest związany żądaniem pozwu, nie powinna być stosowana formalistycznie w tym rozumieniu, że korygując brzmienie tego żądania w sentencji wyroku na formułę, która w sposób nie budzący wątpliwości odpowiada rzeczywistym intencjom powoda, sąd nie narusza art. 321 k.p.c. (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 r., sygn. I CSK 555/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2007 r., sygn. IV CSK 115/07).

Zasądzenie od pozwanych kwot po 450.000 zł oraz ograniczenie odpowiedzialności pozwanego do obciążonej hipoteką nieruchomości wynikało z uwzględnienia przez Sąd I instancji odpowiedzialności rzeczowej pozwanych, która objęta była żądaniem pozwu i jego podstawą faktyczną. W tym procesie powód żądanie swoje wywodził z łączącej go z (...) Bank (...), F. am (...) SA Oddział w Polsce umowy przelewu wierzytelności, która to przysługiwała temu Bankowi w stosunku do pozwanych z tytułu umowy kredytu. Przedstawiając w pozwie uzasadnienie zgłoszonego żądania, powód podał, że pozwani spłatę udzielonego przez bank kredytu zabezpieczyli ustanowionymi na będącej ich własnością nieruchomości hipoteką umowną kaucyjną oraz że powód wraz z nabyciem od banku wierzytelności z tytułu kredytu nabył też zabezpieczenia jego spłaty i został ujawniony w księdze wieczystej – w miejsce banku – jako wierzyciel hipoteczny. W pozwie powód wskazał, że pozwany L. C. odpowiedzialny jest wobec strony powodowej zarówno jako dłużnik osobisty jak i dłużnik rzeczowy, a pozwana D. C. wobec strony powodowej jako dłużnik rzeczowy. Wynika z tego, że strona powodowa, składając pozew o zapłatę, opierała się zarówno na fakcie zawarcia umowy kredytu, jak i na fakcie ustanowienia hipoteki na należącej do strony pozwanej nieruchomości. Sąd Okręgowy słusznie uznał, że zachodziły podstawy do uznania, że powołanie się przez powoda zarówno w pozwie, jak i w odpowiedzi na sprzeciw, na okoliczności faktyczne (bezsporne i potwierdzone dodatkowo dokumentami), stanowiące o tym, że powód jest jednocześnie wierzycielem hipotecznym pozwanych jest wystarczające do uzyskania przez powoda ochrony prawnej, wynikającej zarówno z treści jak i z celu hipoteki, jakim jest wzmocnienie pozycji wierzyciela wobec niespełniającego świadczenia dłużnika.

Z art. 65 ust. 1 u.k.h.w., a także z art. 75 tej ustawy wynika, że podstawowym uprawnieniem wierzyciela z tytułu hipoteki jest prawo dochodzenia zaspokojenia z obciążonej nieruchomości, a podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy przeciwko właścicielowi obciążonej nieruchomości. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury powództwo wierzyciela hipotecznego przeciwko właścicielowi obciążonej nieruchomości jest powództwem o zasądzenie świadczenia pieniężnego zarówno w przypadku, gdy jest on dłużnikiem osobistym, jak i wtedy, gdy odpowiada tylko rzeczowo (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2003 r., V CK 19/02, Lex nr 602311). Odpowiedzialność dłużnika hipotecznego ogranicza się do przedmiotu hipoteki. Zasądzając od niego na rzecz wierzyciela należność hipoteczną, sąd z urzędu powinien w wyroku zastrzec właścicielowi nieruchomości prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Podstawę prawną zawarcia takiego ograniczenia w wyroku stanowi art. 319 k.p.c. Zarzut, iż wbrew dyspozycji art. 321 k.p.c. Sąd I instancji orzekł ponad żądanie strony powodowej, ograniczając odpowiedzialność pozwanego L. C. do obciążonej nieruchomości, jest zatem oczywiście bezzasadny.

Niezasadne są zarzuty, dotyczące naruszenia art. 55⁽¹⁾ i 55⁽²⁾ k.c. Zgodnie z drugim ze wskazanych przepisów czynność prawna, mająca za przedmiot przedsiębiorstwo, obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego strona powodowa skutecznie wykazała przejście tytułu prawnego do zbytego przedsiębiorstwa po stronie wierzyciela pierwotnego przedłożonym odpisem pełnym z Rejestru Przedsiębiorców KRS oraz odpisem zwykłym księgi wieczystej, prowadzonej dla obciążonej nieruchomości, a także odpisem umowy z dnia 31 października 2013 roku zawartej pomiędzy (...) Bank (...) Spółka Akcyjna a (...) BANK (...) am (...) Spółka Akcyjna oddział w Polsce, obejmującej

zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa, w skład którego wchodziła wierzytelność dochodzona w niniejszym postępowaniu. Już z samej treści w/w umowy mającej za przedmiot zbycie przedsiębiorstwa wprost wynika, że zbyciem objęto tytuł prawny do przedsiębiorstwa, który obejmuje jego mienie, w tym prawa, roszczenia i wierzytelności wynikające z umów, przy czym umową tą nie wyłączono ze składników przedsiębiorstwa wierzytelności, przysługujących zbywcy wobec dłużników z tytułu zawartych umów kredytu. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt uzyskania przez wierzyciela pierwotnego postanowienia z dnia 1 października 2014 roku Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie, VI Wydział Cywilny, sygn. akt VI Co 641/14 w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z 18 stycznia 2010 roku na rzecz (...) BANK (...) am (...) Spółka Akcyjna oddział w Polsce. Wszystkie powołane powyżej dokumenty w sposób nie budzący żadnych wątpliwości potwierdzają skuteczność następstwa prawnego po stronie wierzyciela pierwotnego.

Ustosunkowując się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu naruszenia art. 509 § 1 k.c., tj. braku po stronie powodowej legitymacji procesowej czynnej w niniejszym postępowaniu z uwagi na nieskuteczność nabycia objętej żądaniem pozwu wierzytelności, podkreślić należy, że również ten zarzut pozostaje w oczywistej sprzeczności z zebraniem w niniejszej sprawie materiałem dowodowym. Przedłożone przez stronę powodową w toku postępowania dowody, w szczególności umowa cesji wierzytelności, jak również odpis księgi wieczystej, prowadzonej dla obciążonej hipoteką umowną kaucyjną nieruchomości, w sposób bezpośredni potwierdzają skuteczność nabycia wierzytelności, a tym samym legitymację procesową czynną strony powodowej w niniejszym procesie. Zauważyć należy, że pozwani ani też poprzedni wierzyciel hipoteczny nie zaskarżyli wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego poprzez ujawnienie w dziale IV księgi wieczystej strony powodowej. W tym miejscu podkreślić należy, że z wpisem prawa w księdze wieczystej jest związane domniemanie jego istnienia. Domniemanie zgodności prawa jawnego z księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym jest domniemaniem wzruszalnym, wpis prawa własności ma charakter deklaracyjny i może zostać obalony nie tylko w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, ale także w każdym postępowaniu, w którym kwestia ta stanowi przesłankę rozstrzygnięcia. W przedmiotowej sprawie pozwani nie zdołali obalić domniemania, wynikającego z art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, nie wystąpili nawet z zarzutem niezgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym, Sąd jest zatem związany prawomocnym wpisem hipoteki na rzecz powoda.

Dodatkowo wskazać należy, że - wbrew zarzutom apelacji - w żaden sposób nie przeczy skuteczności nabycia wierzytelności przez stronę powodową podnoszony przez pozwanych fakt, że w treści postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, prowadzonego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, jako wierzyciel jest wskazany poprzednik prawny strony powodowej, a więc zbywca wierzytelności. Powyższe wynika z faktu, że wierzycielem egzekwującym był wierzyciel uprawniony na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, więc strona powodowa nie miała jakichkolwiek podstaw do wstąpienia do w/w postępowania i złożenia wniosku o jego umorzenie, mimo że nastąpiło to po zbyciu wierzytelności.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. Przepis ten nie przewiduje, ani nie określa uprawnień sądu, związanych z rozpoznawaniem sporu, lecz wyznacza granice, w jakich podawane fakty mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 maja 2014 r. IV CSK 503/13 (LEX nr 1467131) Sąd nie może dopuścić się naruszenia art. 227 k.p.c., który określa jedynie, jakie fakty mogą być przedmiotem dowodu.

Formułując w apelacji zarzuty naruszenia art. 227 k.p.c. skarżący zmierzają do zakwestionowania przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów, a w konsekwencji podważenia ustaleń faktycznych, dotyczących braku uregulowania zadłużenia przez pozwanych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzuty te są bezzasadne. Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne znajdują oparcie w wynikach przeprowadzonego postępowania dowodowego, obejmującego złożone do akt sprawy, w tym przez Komornika Sądowego, dokumenty, a dokonana przez ten Sąd ocena dowodów nie przekracza granic swobodnej oceny wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c.

Należy wskazać, że Sąd Okręgowy oparł swoje ustalenia przede wszystkim na dokumentach, składanych przez powoda oraz treści zeznań pozwanego. Z treści tych zeznań jednoznacznie wynika, że zadłużenie, wynikające z należności głównej, nie zostało w całości uregulowane, pozwany oświadczył, że spłacił około 3 mln zł z odsetkami, a limit kredytowy wynosił 4 mln zł samej należności głównej. Z informacji uzyskanych od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie B. M. wynika, że na podstawie wystawionego przez wierzyciela pierwotnego bankowego tytułu egzekucyjnego w toku postępowania egzekucyjnego, prowadzonego pod sygnaturą akt Km (...), nie wyegzekwowano żadnych kwot. Dodać należy, że pozwani w toku postępowania nie złożyli dowodów wpłat ani też zaświadczeń od organów egzekucyjnych, o które mogli wystąpić samodzielnie. W żaden sposób nie wykazali zatem swoich twierdzeń o dokonaniu spłaty zadłużenia.

Oczywiście bezzasadny pozostaje zarzut naruszenia art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I Instancji upływu terminu przedawnienia dochodzonego roszczenia. Nie sposób odmówić słuszności Sądowi I Instancji, który wprost podkreślił, że przedawnieniu uległo roszczenie, przysługujące powodowi wobec pozwanego ad. 1 jako dłużnika osobistego, a więc podniesiony przez pozwanych w powyższym zakresie zarzut w toku postępowania był zasadny jedynie w części. Ratio legis art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece stanowi wzmocnienie pozycji prawnej wierzyciela hipotecznego w stosunku do właściciela obciążonej nieruchomości. Przepis ten wyłącza skutki przedawnienia zabezpieczonej wierzytelności w takim zakresie, w jakim wierzycielowi na podstawie hipoteki przysługuje prawo do zaspokojenia z obciążonej nieruchomości. Zgodnie z art. 77 zd. 1 hipoteka pozostaje w mocy niezależnie od tego, jak długo istnieje i jest wymagalna zabezpieczona wierzytelność. Nie dotyczy to roszczeń o świadczenia uboczne (art. 77 zd. 2), jednakże w niniejszej sprawie strona powodowa dochodziła wyłącznie należności głównej. Upływ terminu przedawnienia w stosunku do dłużnika osobistego (a więc w stosunku do pozwanego), pozwalający dłużnikowi zgodnie z art. 117 § 2 k.c. na uchylenie się od obowiązku spełnienia świadczenia, nie wpływa na prawo wierzyciela hipotecznego do żądania zaspokojenia wierzytelności przez dłużnika hipotecznego w granicach praw wynikających z hipoteki (a więc przede wszystkim z ograniczeniem odpowiedzialności dłużnika rzeczowego do obciążonej hipoteką nieruchomości). Wbrew zatem twierdzeniom strony pozwanej wydanie przez Sąd I Instancji wyroku o takiej treści, z jednoczesnym ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego do obciążonej nieruchomości (a więc z uwzględnieniem wyłącznie jego odpowiedzialności rzeczowej), wynikało właśnie z częściowego uwzględnienia podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia. Dalsze podtrzymywanie przez pozwanych na etapie postępowania apelacyjnego zarzutu przedawnienia roszczenia należy zatem uznać za zupełnie nieuzasadnione.

Z tych względów, podzielając ustalenia i ocenę Sądu Okręgowego, obie apelacje jako niezasadne należało oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 105 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia dla pełnomocnika powoda ustalono na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Joanna Piwowarun – Kołakowska Alicja Fronczyk Aleksandra Kempczyńska